

Урок 3

В кафе «Пітер»
Piter-kahvilassa

Ч ч tš

Щ щ štš

Ё ё jo, o

Ю ю ju, u

Я я ja, a

ь pehmeä merkki

ъ kova merkki

1 Anna ja hänen venäläinen ystävänsä Katja ovat kahvilassa. He katsovat ruokalistaa.

Катя Так... посмóтрим... салат «Оливье́», борщ, щи...

Анна ... пельмéни, блины́, сэ́ндвичи, чай, ко́фе, шампа́нское...

Катя Я бу́ду капучи́но и моро́женое. А ты?

Анна Сэ́ндвич и эспре́сso.

в кафе «Пíтер»	Piter-kahvilassa
Так, посмóтрим...	No niin, katsotaan...
салат «Оливье́» [al'iv'je]	salaatti <i>Olivia</i>
борщ	borssi(keitto)
щи	kaalikeitto
пельмéни	pelmenit
блины́	ohukaiset
сэ́ндвич, сэ́ндвичи (mon.)	voileipä
чай	tee

ко́фе	kahvi
шампа́нское	samppanja
эспре́сso	espresso
я бу́ду	tässä: minä otan
капучи́но	cappuccino
и	ja
моро́женое [maroženaje]	jäätelö
А ты?	Entä sinä?

2 Olet kahvilassa ystäväsi kanssa. Mitä tilaat?

кóфе • эспрéссо • капучíно • лáтте • чай • какáо • сок • смýзи • круассáн • салáт • сéндвич • пирóг •
пíцца • гáмбургер • картóфель фри • морóженое

– Я бóду салáт и капучíно. А ты?

– Я бóду ...

какáо	kaakao
лáтте	latte
сок	(hedelmä)mehu
смýзи	smoothie
пирóг	piirakka
пíцца	pizza
гáмбургер	hampurilainen
картóфель фри	ranskalaiset perunat

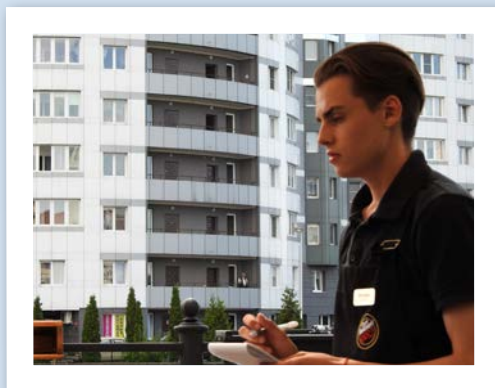
3 Minkä juotavan tai syötävän valitset kahdesta vaihtoehdosta?

– Вам кóфе или чай?

– Мне чай, пожалуйста.

эспрéссо – капучíно • винó – пíво • гáмбургер – пирóг • йóгурт – смýзи •
борщ – щи • морóженое – фрúкты • банáн – апельсín • пёрсик – абрикóс

вам	teille
Вам кóфе или чай?	Tuleeko teille kahvia vai teetä?
винó	viini
пíво	olut
йóгурт	jogurtti
банáн	banaani
апельсín	appelsiini
пёрсик	persikka
абрикóс	aprikoosi

Скóлько стóит? *Paljonko maksaa?*

4 Paljonko kahvi maksaa suomalaisessa kahvilassa? Entä tee?
Kysele pariltasi juomien ja ruokien hintoja. Käytä tehtävän 2 sanoja.

- Скóлько стóит кóфе?
- (Кóфе стóит) 2 (два) éвро.
- А минерáльная водá? (kivennäisvesi)
- ...

ПИЦЦЕРИЯ МИЛАНО

- ПИЦЦА И СУШИ
- КОФЕ С СОБОЙ
- МЫ ВСЕГДА РАДЫ ВАМ!

Lukusanat 1-10

- 1 один [ad'in]
- 2 два [dva]
- 3 три [tr'i]
- 4 четы́ре [tšityr'e]
- 5 пять [p'at']
- 6 шесть [šest']
- 7 семь [s'em']
- 8 вóсемь [vos'im']
- 9 дéвять [d'ev'it]
- 10 дéсять [d'es'it']

5 Anna lukee kahvilassa Maksimin käyntikorttia.

Лавров
Максим Александрович
журналист

+7 951 547 73 25
maks@mail.ru
Санкт-Петербург
Итальянская ул. д. 10

Имя: Макси́м, **о́тчество:** Алекса́ндрович,
фа́мilia: Лавро́в, **профе́ссия:** журна́лист,
моби́льный телефо́н: +7 951 547 63 25
(плюс семь – дéвять пять о́дин – пять
четы́ре семь – шесть три – два пять),
e-mail: maks@mail.ru (maks, соба́ка,
mail то́чка, ru), **а́дрес:** Санкт-Петербу́рг,
Ита́льская у́лица, дом 10 (дéсять).

и́мя	nimi
о́тчество	isännimi
фа́мilia	sukunimi
профе́ссия	ammatti
журна́лист, -ка	journalisti
моби́льный телефо́н	matkapuhelin
плюс	plus

e-mail (имэ́йл)	sähköposti
соба́ка	tässä: at-merkki
то́чка	piste
а́дрес	osoite
Санкт-Петербу́рг	Pietari
у́лица (lyh. ул.)	katu
дом (lyh. д.)	talo

Venäläiset nimet

Etunimestä **имя** on käytössä virallisten nimien ohella myös lempinimet, joita käytetään perhepiirissä ja ystävien seurassa, esim.:

Алекса́ндр	→	Са́ша	Анна	→	Аня
Влади́мир	→	Воло́дя, Во́ва	Екатери́на	→	Ка́тя
Дми́трий	→	Ди́ма, Ми́тя	Еле́на	→	Ле́на
Михаи́л	→	Ми́ша	Ири́на	→	Ира
Серге́й	→	Серёжа	Мари́я	→	Ма́ша
Юри́й	→	Юра	Ната́лья	→	Ната́ша

Isännimi **отчество** muodostetaan isän etunimestä päätteiden avulla. Esimerkiksi Ivan-nimisen miehen poika saa isännimen Ivanovitš, tytär Ivanovna:

	maskuliini	feminiini
Ива́н	Ива́нович	Ива́новна
Андре́й	Андре́евич	Андре́евна
Илья́	Илья́ч	Илья́нична

Myös sukunimillä **фа́мilia** on erilliset maskuliini- ja feminiinimuodot:

maskuliini	feminiini
Андре́ев	Андре́ева
Во́лков	Во́лкова
Му́хин	Му́хина
Вро́нский	Вро́нская

6 Yhdistä virallinen etunimi ja sen lempinimi.

1. Алексе́й	а) Та́ня
2. Ви́ктор	б) Ко́ля
3. Никола́й	в) Юля
4. О́льга	г) Але́ша
5. Татья́на	д) Оля
6. Ю́лия	е) Ви́тя

7 Auta isiä ja lapsia löytämään toisensa.

isät

1. В́иктор Алексее́вич
2. Никола́й Петро́вич
3. Михаи́л Серге́евич
4. Пе́тр Ива́нович
5. Бори́с Андре́евич
6. Алексáндр Макси́мович

lapset

- а) Ива́н Миха́йлович
- б) Дми́трий В́икторович
- в) Еле́на Алексáндровна
- г) Алексéй Никола́евич
- д) Мари́я Бори́совна
- е) Ната́лья Петро́вна

8 Anna ja Katja ovat menossa Maksimin luo kylään. Anna tutkii karttaa.

Анна Κάтя, где ўлица Чéхова?

Кάтя Улица Чéхова? Вот она́.

Анна А где дом 5 (пять)?

Кάтя Так... вот он.

Анна А где метрó?

Кάтя Онó там. Пошли́?

Анна Пошли́!

и́мя

Максими

фа́мília

Лавров

а́дрес

ул. Чехова, д. 5, кв. 7

ўлица Чéхова

Tšehovin katu

кварти́ра (*lyh.* кв)

huoneisto, asunto

вот

tuossa

он *m*, она́ *f*, онó *n*

se

так

(no) niin

Пошли́?

Lähdetäänkö? Mennäänkö?

Пошли́!

Lähdetään! Mennään!

9 Täydennä puuttuvat pronominit: он, она́, оно́. Kohtiin 3-5 saat apua tehtävästä 8.

1. – Кто Анто́н? – _____ пиани́ст.
2. – Кто Мари́на? – _____ арти́стка.
3. – Ка́тя, где у́лица Че́хова? – Улица Че́хова? Вот _____.
4. – А где дом 5 (пять)? – Так... вот _____.
5. – А где метро́? – _____ там.

Substantiivien suku

Venäjän substantiiveilla on kolme sukua: maskuliini, feminiini ja neutri. Maskuliineja ovat kaikki miestä tarkoittavat sanat, esim. **па́па** *isä*, feminiinejä kaikki naista tarkoittavat sanat, esim.

ма́ма *äiti*. Asioita ja esineitä tarkoittavien sanojen suku määräytyy pääsääntöisesti sanan viimeisen kirjaimen mukaan: maskuliineja ovat konsonanttiin loppuvat sanat, feminiinejä **а**- ja **я**-loppuiset sanat, neutreja **о** ja **е**-loppuiset sanat:

Maskuliini	Feminiini	Neutri
дом	у́лица	винó
теа́тр	шко́ла	мо́ре
музе́й	профе́ссия	

Huom!

1. Pehmeään merkkiin **-ь** päättyvä substantiivi voi olla maskuliini tai feminiini. Tällaisten sanojen suku täytyy opetella muistamaan ulkoa, esim. **ру́бль** *rupla* on maskuliini, **ро́ль** *rooli* feminiini.
2. Vierasperäiset asioita ja esineitä tarkoittavat **-и**, **-у**, **-ю**-loppuiset sanat ovat pääsääntöisesti neutreja: **такси́**, **меню́**
3. Sanat **э́вро** ja **ко́фе** ovat maskuliineja (puhekielessä sanaa **ко́фе** on nykyisin hyväksyttävää pitää myös neutrina)

- **10** Määrittele seuraavien sanojen suku. Kun sijoitat lihavoidut kirjaimet niiden esiintymisjärjestyksessä oman sukunsa kohdalle, niin silloin joka sukuun syntyy vielä yksi sinne kuuluva sana.

сметана • пирог • мост • аптека • метро • казино • профессия • фамилия • компьютер • кафе • море • вокзал • сауна • место • квартира • адрес

maskuliinit _____ kaupunki

feminiinit _____ maa

neutrit _____ järvi

- **11** Katselet karttaa. Missä teatteri on? Entä apteekki? Käy parisi kanssa mallin mukaisia keskusteluja.

– Извините, где театр?

– Театр? Вот он.

аптека • кафе • ресторán • отель • музей •
фа́брика • шкóла • университет • магази́н • са́уна •
кóнсульство • бар • стадиóн • парк • мо́ре

отель <i>m</i>	hotelli
кóнсульство	konsulaatti

Ääntäminen

Ч muistuttaa konsonanttia ц, mutta jälkiosa on pehmeä suhuääne, vrt. ruotsin tjär, englannin church: чай, чек, чемпио́н, Че́хов, по́чта, Со́чи, матч

Щ on pitkä pehmeä suhuääne:

щи, щу́ка, щено́к, борщ, това́рищ, Хрущёв

Ь (pehmeä merkki) osoittaa, että edeltävä konsonantti on liudentunut, itsenäistä äännearvoa sillä ei ole: ноль, роль, пальто́, конь, царь, Кре́мль

Ъ (kova merkki) erottaa konsonanttiloppuisen etuliitteen j-alkuisella vokaalilla alkavasta sanasta (ja on hyvin harvinainen), itsenäistä äännearvoa silläkään ei ole: адъюта́нт, субъе́кт, объе́кт

**Щи да ка́ша,
пи́ща на́ша.**

**На вкус, на цвет
това́рища нет.**

Vokaalit е, ё, ю, я

1. Vokaalit ääntyvät j-alkuisina

- sanan alussa:
е́вро, ё́лка, ю́мор, ю́рист, Я́ков, я́хта

- vokaalin jäljessä:
дие́та, прие́м, каю́та, иде́я, ма́йка

- pehmeän ja kovan merkin jäljessä:
ателье́, объе́кт, премье́ра, жильё́, компью́тер, Татъя́на

2. Konsonantin jäljessä j ei äänny, mutta konsonantti liudentuu:

теа́тр, Ле́на, Пе́тр, актё́р, режиссё́р, меню́, костю́м, плю́с, пю́ре, тю́рма, ня́ня, моря́к

3. Vokaali ё voi esiintyä vain painollisessa tavussa. Venäläisillä ei ole yleensä tapana merkitä jo:n "pisteitä": царь Петр (= Пе́тр)

4. Painoton я ääntyy (melkein) kuten и: Япо́ния, де́вять, де́сять

12 Kirjoita puuttuvat kirjaimet. Pystyriveille syntyy jotain syötävää ja juotavaa.

a)

1. зóнти__

2. ф__мíлия

3. __убль

4. куль__úra

5. инф__рмация

6. __кóла

7. редá__тор

8. секрет__рь

b)

1. ко__пью́тер

2. к__нья́к

3. па__ьтó

4. би__лог

5. __атастрóфа

6. д__м

c)

1. __ампúнь

2. гóр__д

3. пýбли__а

4. мор__женое

5. ý__ица

6. ч__й

7. во__á

Sanojen suomennotukset järjestyksessä: sateenvarjo, sukunimi, rupla, kulttuuri, tieto (informaatio), koulu, toimittaja, sihteeri; tietokone, konjakki, päällystakki, biologi, katastrofi, talo/koti; shampoo, kaupunki, yleisö, jätätelö, katu, tee, vesi

13 Ovatko seuraavat nimet sinulle tuttuja? Jos ovat, mistä yhteydestä? Kirjoita nimet latinalaisin kirjaimin. Apua translitterointiin löytyy aakkossivulta s. ???.

1. Андрей Звягинцев

2. Илья́ Ковальчýк

3. Евге́ния Медве́дева

4. Анна Нетре́бко

5. Алексе́ндр Солже́ницын

6. Людми́ла Ули́цкая

7. Ники́та Хрущёв

8. Юрий Шевчу́к

Huom.

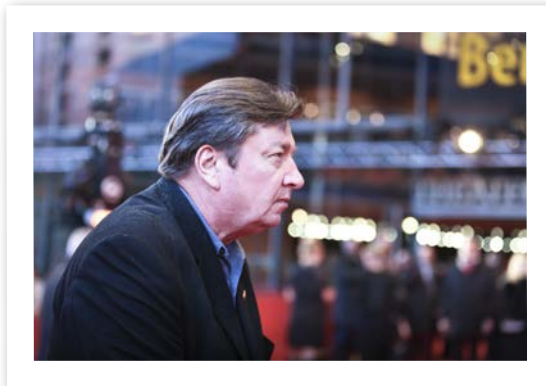
Esimerkkejä siitä, miten eri kielissä translitteroidaan Anton Tšehovin sukunimi:

Чéхов

suomi	Tšehov, Tshehov
ruotsi	Tjechov
englanti	Chekhov
saksa	Tschechow
ranska	Tchekhov
espanja	Chejov
Tieteellinen tapa	Čehov

14 Keitä ovat seuraavat henkilöt? Kuka heistä on fiktiivinen hahmo? Nimet kannattaa lukea ääneen!

1. Уильям Шекспір
2. Жан-Жак Руссо
3. Чель Вестё
4. Агата Кристи
5. Гэрри Пóттер
6. Джон Кéннеди
7. Аки Каурисмяки
8. Вьяйнё Линна
9. Тарья Турунен
10. Пюрю Сойри

15 Osaatko yhdistää tekijän ja teoksen? Suomentosapua: «Чайка» Lokki; т́хий hiljainen.

1. Алексáндр Пúшкин	а) «Анна Карéнина»
2. Михайл Булгáков	б) «Чáйка»
3. Лев Толстóй	в) «Т́хий Дон»
4. Фёдор Достóевский	г) «Мáстер и Маргарита»
5. Антóн Чéхов	д) «Евгéний Онéгин»
6. Михайл Шóлохов	е) «Идиóт»
7. Ивáн Гончарóв	ё) «Ревизóр»
8. Никола́й Гóголь	ж) «Облóмов»

Сергѣй Ив́анович!
Еле́на Андре́евна!
Госпо́дин Во́лков!
Госпо́жа Ники́тина!
Серёжа!
Ле́на!

Puhuttelu

Venäjällä on tapana teititellä tuntemattomia ihmisiä. Tavallista on, että myös tuttuja iältään vanhempia henkilöitä – työtovereita, naapureita, teititellään. Sen sijaan perheenjäseniä, hyviä ystäviä ja lapsia sinutellaan. Ajat kuitenkin muuttuvat, nykyisin etenkin suurten kaupunkien nuorten keskuudessa sinuttelu on yleistynyt.

Työpaikoilla ja virallisissa yhteyksissä etu- ja isännimen käyttö puhuttelumuotona on tavallista. Tosin viime vuosina etenkin nuoremista henkilöistä käytetään usein pelkkää etunimeä (tai siitä muodostettua lempinimeä), mutta etunimen käyttö ei vielä tarkoita sinuttelua. Liikemaailmassa on tapana käyttää sanoja **госпо́дин** herra ja **госпо́жа** rouva (myös naimattomista naisista) sukunimen edessä. Perheenjäseniä, ystäviä ja lapsia puhutellaan tavallisesti käyttämällä lempinimiä.

Tuntemattomia puhuteltaessa tulee ottaa huomioon henkilön ikä sekä puhuttelutilanne (esim. asiakaspalvelu). Seuraavan luettelon viimeinen sana sopii lähes joka tilanteeseen:

Ма́льчик!	Poika!
Де́вочка!	Tyttö!
Мо́лодой че́ловек!	Nuori mies!
Де́вушка!	Neiti!
Извини́те!	Anteeksi!

Huom!

Sanoja **мужчи́на** mies sekä **же́нщина** nainen saataan käyttää myös puhuttelusanoina, mutta kovin koheliaana niiden käyttöä ei voi pitää.